

Hva kreves for å bli idømt omvendt voldsalarm?

Juridisk oppgave

BACHELOROPPGAVE (BOPPG30)

Politihøgskolen

2020

Kand.nr : 612

Antall ord: 6274

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
<i>Tema og Problemstilling</i>	4
<i>Metode</i>	5
<i>Politiets rolle og oppgaver</i>	5
Mangelfull beskyttelse av menneskerettigheter	6
Hvorfor er dette viktig for politiet?	7
Omvendt voldsalarms forebyggende potensiale	8
Hoveddel	9
<i>Innledende om beskyttelsestiltak, politiloven, besøksforbud og voldsalarm</i>	9
<i>Kontaktforbud</i>	12
Innledende om kontaktforbud	12
Vilkårene i straffeloven	
§57, forbud mot kontakt.....	13
<i>Elektronisk kontroll med kontaktforbud</i>	14
Hva er elektronisk kontroll med kontaktforbud?	14
Vilkår for å idømmes elektronisk kontroll – Nødvendighet og forholdsmessighet	15
Forbudssonen og geografiske begrensninger	16
Domfeltes plikter	17
Forby opphold i eget hjem	18
Straffeloven §168, konsekvenser ved brudd på kontaktforbudet	19
Avslutning	19
<i>Litteraturliste</i>	21

Innledning

Temaet for denne bacheloroppgaven er beskyttelsestiltak med fokus på kontaktforbud med omvendt voldsalarm. Siden omvendt voldsalarm ble innført i februar 2013, har flere aktører kritisert at det er for få som blir domfelt til kontaktforbud med omvendt voldsalarm. I 2017 kritiserte også Riksadvokaten påtalemyndigheten, og mente at de var alt for tilbakeholden når det gjaldt idømmelse av omvendt voldsalarm¹. I 2019 etterspurte også Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) hvilke grep statsråden vil ta for å øke bruken av omvendt voldsalarm. Daværende justisminister Jøran Kallmyr besvarte dette spørsmålet med at det pr. 1 april 2019 var lagt ned påstand om omvendt voldsalarm i til sammen 23 saker og at fem personer i Norge gikk med omvendt voldsalarm ved det gitte tidspunktet.² Den omvendte voldsalarmen bidrar til å øke den utsattes faktiske sikkerhet og trygghetsfølelse³, likevel har utviklingen gått sakte. Antallet rettskraftige dommer der omvendt voldsalarm blir idømt er lavt sammenlignet med antallet trusselutsatte, som ofte også lever med tungt belastende beskyttelsestiltak. I 2019 kom Riksadvokaten med et nytt rundskriv som omhandlet kontaktforbud med elektronisk kontroll. Hensikten med rundskrivet er at *«det nedlegges påstand om kontaktforbud med elektronisk kontroll som del av straffen når en slik reaksjon er adekvat, og at påstanden utformes på hensiktsmessig måte.»*⁴.

Politiet tilbyr i dag en rekke ulike beskyttelsestiltak, tiltakene gjennomfører politiet ofte med andre aktører i samfunnet. Noen av de vanligste tiltakene er besøksforbud og mobil voldsalarm. Disse tiltakene belaster både trusselutøveren og den trusselutsatte i ulik grad. Andre mer omfattende beskyttelsestiltak er blant annet relokalisering til krisesenter, hemmelig adresse, eller en ny fiktiv identitet. I 2018 opplyste politiet til tidsskriftet fontene.no at 438 barn lever med hemmelig adresse tildelt fra politiet, de fleste av disse barna bor sammen med foreldre som er utsatt for fare⁵. Dette er tiltak som er svært belastende på for den trusselutsatte og dens nærmeste familie. I 2018 ble det anmeldt 2331 brudd på oppholds- og kontaktforbud⁶. En slik overtredelse av besøks- og kontaktforbud straffes etter straffeloven §168. I et av forarbeidene til lovendringen om kontaktforbud med elektronisk kontroll, står det at *«Det store antallet registrerte brudd på besøksforbud kan tyde på at dagens sanksjonssystem ikke*

¹ Riksadvokatens rundskriv nr.1 (2017) s.5

² Skriftlig spørsmål fra representanten Sem-Jacobsen(Ap) til justis- og innvandringsministeren (2019)

³ Riksadvokatens rundskriv nr.2 (2019) s.2

⁴ Riksadvokatens rundskriv nr.2 (2019) s.1

⁵ Odland, 2018

⁶ Statistisk sentralbyrå (2018)

virker avskrekkende.»⁷ Selv om den uttalelsen baserte seg på over 10 år gamle tall, ble det i 2008 registrert 1063 anmeldelser om oppholds- og kontaktforbud⁸. Sett sammen med 2331 anmeldelser i 2018, er det rimelig å si at uttalelsen i den nevnte proposisjonen fortsatt er aktuell. Basert på de nevnte opplysningene er det tydelig at mange har behov for vern i Norge. Mengden anmeldte brudd på oppholds- og besøksforbud gjør også at det kan stilles spørsmål ved den forebyggende effekten av beskyttelsestiltakene som oftest brukes i dag.

Tema og Problemstilling

Problemstillingen for denne oppgaven er følgende; Hva kreves ut fra dagens rettspraksis for å bli idømt omvendt voldsalarm? Spørsmålet er relevant da det tilsynelatende er et effektivt beskyttelsestiltak som brukes i liten grad. Videre er formålet med denne oppgaven å gi økt kunnskap og bedre forståelse rundt kontaktforbud med omvendt voldsalarm. Det er et tema som er nødvendig å ha kunnskap om, for å kunne ivareta grunnleggende menneskelige rettigheter, noe oppgaven ser nærmere på.

For å få svar på problemstillingen ser oppgaven på de juridiske vilkårene i straffeloven §57 forbud mot kontakt. Oppgaven redegjør for vilkårene rundt denne paragrafen før den går mer detaljert inn på straffeloven §57, femte ledd, hvor bruken av omvendt voldsalarm er hjemlet. Oppgaven går dypere inn på vilkårene og rettspraksis rundt bestemmelsen. Det blir lagt fokus på nødvendighet- og forholdsmessighetsprinsippet, før oppgaven fremhever ulike praktiske utfordringer knyttet til blant annet domfeltes plikter og utformingen av forbudssonen. Oppgaven er avgrenset og vil ikke ta for seg aspekter rundt utvidet bruk av omvendt voldsalarm utenfor kontaktforbud, og heller ikke varigheten av rettighetstapet jf. straffeloven §58.

Innledende vil politiets rolle løftes i oppgaven. Her redegjøres for statens positive plikt til å sikre rettigheter og friheter etter den Europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK). Statens og politiets forpliktelser til EMK blir sett i lys av beskyttelsestiltak og redegjort for. Senere i oppgaven redegjøres det også kort om ulike typer av beskyttelsestiltak, deriblant besøksforbud. Oppgaven går også kort inn på omvendt voldsalarms forebyggende potensiale.

⁷ OT. Prp. nr. 25 (2008-2009) s.17

⁸ Statistisk sentralbyrå (2018)

Som politibetjent kommer man ofte i kontakt med utsatte personer som trenger beskyttelse. En personlig begrunnelse for at jeg har valgt dette temaet er at jeg under praksisåret opplevde situasjoner der utsatte personer var utsatt for vold. I flere av hendelsene hadde fornærmede allerede blitt påført beskyttelsestiltak uten at det hadde hatt den forebyggende effekten beskyttelsestiltaket er ment til å ha. I andre situasjoner stilte trusselutsatte personer seg spørrende til den reelle tryggheten de kunne få av blant annet en mobil voldsalarm. Det er mange som lever med generell utrygghetsfølelse og frykt, selv om de lever med ulike beskyttelsestiltak. Elektronisk kontroll som en del av et kontaktforbud har potensiale til forandre det.

Metode

Denne oppgaven tar i bruk juridisk metode. Juridisk metode er en fremgangsmåte for å tolke lovtekstens innhold gjennom å finne frem til og tolke ulike rettskilder. Rettskilder kan være lovtekst, juridisk teori, dommer, lovforarbeider eller rundskriv. I juridisk metode finner man tre rettsprinsipper; relevans, slutning og vekt⁹. Gjennom å bruke de tre rettsprinsippene kan man veie de ulike rettskildene opp mot hverandre for å få et forsvarlig juridisk resonnement.

Denne oppgaven sentrerer seg i hovedsak rundt lovteksten straffeloven §57 og rettskilder rundt denne loven. For å finne frem til ulike rettskilder har i hovedsak www.lovdata.no/pro blitt benyttet. Straffeloven er en naturlig rettskilde som har blitt brukt gjennom oppgaven, men også straffeprosessloven, politiloven, grunnloven og menneskerettsloven brukes. Aktuelle forarbeider som er brukt er blant annet ot.prp. 90 (2003-2004) og ot.prp. 25 (2008-2009). Videre har oppgaven sett på Høyesterettsdommer som lagt føringer for rettspraksis og ulike rundskriv fra Riksadvokaten, blant annet riksadvokatens rundskriv nr.1/2017 og nr. 2/2019. Oppgaven ser også på instruksjer som politidirektoratet har gitt. De ulike rettskildene vektlegges ulikt. Formelle lover og lovbestemmelser går foran tilhørende forarbeider. Høyesterettsavgjørelser går foran alle andre rettskilder.

Politiets rolle og oppgaver

I politiloven §1 andre ledd står det uttrykkelig at politiet gjennom forebyggende virksomhet skal fremme og befeste borgernes trygghet. I politiloven §2 står det nummerert hvilke oppgaver politiet har. Det nevnes syv ulike oppgaver. I nr.1 står det at politiet har som

⁹ Boe, 2011, s. 84-85

oppgave å beskytte person, og i nr. 2 står det at politiet skal forebygge kriminalitet. Politiet har dermed et rettslig ansvar for å håndtere beskyttelsestiltak.¹⁰ Politiet har altså en plikt gjennom politiloven til å beskytte borgerne, samtidig har staten en overordnet plikt til å positivt sikre borgernes menneskerettigheter etter den europeiske menneskerettskonvensjonen(EMK). EMK er i Norge inkorporert i menneskerettsloven¹¹. Det følger av menneskerettsloven at bestemmelsene i EMK skal gis forrang dersom de er i strid med annen norsk lovgivning. Grunnloven §92 fastslår også at staten skal respektere og sikre menneskerettighetene¹².

EMK artikkel 8 beskytter retten til respekt for privatliv og, i EMK artikkel 5 presiseres det at enhver har rett til personlig sikkerhet. Det fremkommer videre i artikkel 3 at enhver har rett til ikke å bli utsatt for nedverdiggende behandling. De tre rettighetene er særlig aktuelle for personer som er i behov av beskyttelsestiltak. Det fremkommer ifra ordlyden i EMK artikkel 1 at staten er pålagt å positivt sikre konvensjonsrettighetene. Det betyr at staten ikke bare skal avstå fra å krenke konvensjonsrettighetene, men aktivt skal sikre konvensjonsrettighetene. Dersom politiet ikke aktivt sikrer en persons rett til personlig sikkerhet, en persons rett til privatliv eller en persons rett til ikke å bli utsatt for nedverdiggende behandling er det ikke bare ett brudd av politiloven §2, men også en krenkelse av menneskerettighetene.¹³

Mangelfull beskyttelse av menneskerettigheter

I 2013 dømte Høyesterett¹⁴ staten for krenkelse av menneskerettighetene, fordi staten ikke hadde oppfylt sin plikt etter EMK. Saken handlet om en kvinne som var blitt utsatt for grov vold av en mann hun hadde et kortvarig forhold med. Mannen sonet sin straff for den nevnte hendelsen. Etter at mannen hadde sonet ferdig brøt han flere besøks-og kontaktforbud og utsatte kvinnen for en langvarig, truende og skremmende forfølgelse. Forfølgelsen hadde karakter av psykisk trakassering og terrorisering. Voldshendelsen og forfølgelsen pågikk i flere år fra 1998 og sluttet ikke før 2004, da gjerningspersonen innledet et nytt forhold med en ny kvinne.

¹⁰ Politiloven §§1 og 2

¹¹ Menneskerettsloven

¹² Grunnloven §92

¹³ Menneskerettsloven, Vedlegg 1, artikkel 1, 3, 5 og 8

¹⁴ HR-2013-881 A – Rt-2013-588

I denne perioden hadde fornærmede blitt påført en rekke ulike beskyttelsestiltak. Fornærmede og hennes barn hadde fra 1998 levd med flere beskyttelsestiltak. Det hadde blitt nedlagt flere besøks- og kontaktforbud uten at dette hadde noen påvirkning på gjerningspersonens opptreden. Fornærmede flyttet til hemmelig adresse på annen kant av landet. Som følge av det var hun nødt til å bryte kontakt med familie og venner. Selv ikke det var nok, da gjerningspersonen fortsatt klarte å komme i kontakt med fornærmede.¹⁵

Høyesterett konkluderte at kvinnens rett til privatliv var krenket av gjerningspersonen jf. EMK artikkel 8. Retten til privatliv omfatter blant annet den fysiske og psykiske integritet og retten til å være i fred fra uønsket oppmerksomhet fra andre. Når det kommer til statens mangelfulle beskyttelse av fornærmede hadde staten aktivt gjennomført ulike tiltak for å beskytte fornærmede. I de tidligere lovbruddene ble gjerningspersonen dømt for flere brudd på besøks- og kontaktforbud. Han sonet kortere dommer i fengsel og ble blant annet ilagt bot og dømt for hensynsløs adferd. Det ble også brukt tvangsmidler mot gjerningspersonen i form av beslag av mobiltelefon, pågripelse og fengsling. Høyesterett konkluderte derfor med at det var avklart i tidlig fase av trakasseringen at gjerningspersonen ikke var innstilt på å rette seg etter kontakt- og besøksforbud. Videre kom Høyesterett frem til at oppfølgingen av gjerningspersonens stadige brudd på besøksforbudet var meget mangelfull og at potensielt svært alvorlige trusler mot fornærmede ikke ble nærmere etterforsket. Politiet var kjent med situasjonen og hadde sterk oppfordring til å reagere på fornærmedes kontinuerlige henvendelser og anmeldelser.¹⁶

Staten forventes ikke å avverge enhver fare for krenkelser, det må allikevel reageres mot reell og umiddelbar risiko som myndighetene er kjent med, eller burde være kjent med. Det forventes at staten reagerer med tiltak som ut fra situasjonen er rimelig å forvente. EMK forventer også at tiltak blir gjennomført på en måte som innebærer at de bidrar til reell beskyttelse.¹⁷

Hvorfor er dette viktig for politiet?

Hendelsen beskrevet over fant sted for snart 20 år siden og på en tid da omvendt voldsalarm ikke var et alternativ. Høyesterett dømte staten for å ikke oppfylt sin sikringsplikt etter EMK i

¹⁵ HR-2013-881 A – Rt-2013-588

¹⁶ HR-2013-881 A – Rt-2013-588

¹⁷ HR-2013-881 A – Rt-2013-588 i avsn. 46 og 48

2013. I dag derimot, er omvendt voldsalarm et beskyttelsestiltak som kan brukes for å tilby en reell sikkerhet. Det er ett av få beskyttelsestiltakene som belaster gjerningspersonen istedenfor den trusselutsatte og som kan gi en reell sikkerhet, noe som oppgaven kommer nærmere inn på senere. Det er derfor sannsynlig at mangelfull bruk av omvendt voldsalarm kan føre til overtredelse av EMK. Den teknologiske utviklingen i samfunnet og økt kunnskap rundt den forebyggende effekten av en omvendt voldsalarm, taler også for at det er rimelig å forvente seg at staten tar i bruk det som beskyttelsestiltak oftere. De folkerettslige forpliktelsene er noe Riksadvokaten løftet frem i sitt rundskriv angående omvendt voldsalarm i 2019.

«Folkerettslige forpliktelser pålegger staten å iverksette slike beskyttelsestiltak som med rimelighet kan forventes, og påse at tiltakene gjennomføres på en måte som gir fornærmede reell beskyttelse.»¹⁸. Videre sier Riksadvokaten at «Sviktende håndheving, etterforskning og oppfølging av brudd på kontaktforbudet kan utgjøre brudd på fornærmedes rettigheter etter EMK.»¹⁹.

Ut fra disse opplysningene er det åpenbart at dette er et tema som berører politiet. Det følger av straffeprosessloven §226 at det er politiets oppgave å forberede reaksjonsspørsmålene²⁰. Det er derfor et tema som er relevant for de fleste i politiet og spesielt i arbeid som ordenspoliti, etterforsker eller med andre arbeidsoppgaver der beskyttelsestiltak er et tema. Det er viktig å ha god kunnskap om jussen rundt beskyttelsestiltak, og særlig om omvendt voldsalarm. I dag utdannes politibetjenter til å bli generalister og det er høyt fokus på straksetterforskning og såkalt politiarbeid på stedet. Alle ledd i politiet, fra den første ordenspatruljen på stedet ved en voldshendelse, til påtalejuristen som legger ned påstand om voldsalarm, burde derfor ha god kunnskap om ordningen rundt omvendt voldsalarm. God forståelse for jussen rundt omvendt voldsalarm bidrar til god etterforskning og adekvat bruk av den omvendte voldsalarmen. Dette vil også bidra til en reell beskyttelse for den trusselutsatte.

Omvendt voldsalarms forebyggende potensiale

I følge politiloven §1 skal politiet jobbe forebyggende²¹. Hensikten med beskyttelsestiltak er nettopp at det skal forebygges en straffbar handling. Barne-ungdoms- og familiedirektoratet

¹⁸ Riksadvokatens rundskriv nr.2 (2019) s. 3

¹⁹ Riksadvokatens rundskriv nr.2 (2019) s. 3

²⁰ Straffeprosessloven §226

²¹ Politiloven §1

(bufdir) opplyser på sine nettsider at det i 2018 bodde 1842 voksne og 1452 barn på krisesenter. Av disse var det ca. 9 av 10 som hadde blitt usatt for vold.²² En studie fra 2015 viser at i 71% av partnerdrap, var det registrert en eller flere partnervoldsepisoder før drapet.²³ Riksadvokaten påpeker i sitt rundskriv om kontaktforbud ved elektronisk kontroll at «*det så langt ikke er registrert noen trusselsituasjoner – definert som tilfeller av alarm utløst grunnet bevisste forsøk fra domfelte på å nærme seg den som forbudet skal beskytte.*»²⁴. Det står i sterk kontrast til hyppigheten av brudd på beskyttelsestiltak som besøksforbud eller kontaktforbud uten elektronisk kontroll. Informasjonen om tidligere registrerte voldsepisoder før et partnerdrap betyr at samfunnet og politiet i de fleste situasjoner har informasjon å reagere på før drapet skjer. Sett sammen med det forebyggende potensiale til en omvendt voldsalarm, gir dette en betydelig mulighet til å forebygge vold og drap i samfunnet.

At det ikke har vært noen registrerte trusselsituasjoner som beskrevet av Riksadvokaten over, kan gi grunn til feiltolkning da det fortsatt er få personer som har blitt idømt omvendt voldsalarm. Økt bruk av omvendt voldsalarm fremover vil gi et bedre bilde av den forebyggende effekten. Statistikken så langt viser i alle fall at det finnes gode muligheter for at omvendt voldsalarm kan ha betydelig forebyggende effekt.

Hoveddel

Innledende om beskyttelsestiltak, politiloven, besøksforbud og voldsalarm

Politiet *skal*, etter politiloven §2, beskytte personer og opprettholde sikkerhet i samfunnet. Det er den første av politiets syv overordnede oppgaver som omtales i politiloven.²⁵ Politiet gjør dette delvis gjennom å bruke ulike typer av beskyttelsestiltak. Tiltakene gjennomføres av ulike instanser og underbygges av flere ulike lover i Norge. Et beskyttelsestiltak har til hensikt å beskytte en person. Beskyttelsestiltak kan være alt fra polisiære tiltak eller besøksforbud, kontaktforbud, relokalisering til hemmelig adresse, mobil voldsalarm eller fiktiv/ny identitet. Det som er felles for de fleste av beskyttelsestiltakene er at det er offeret som må bære belastningene av tiltakene og ikke overgriperen.

²² Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2019)

²³ Vatnar 2015, s. 16

²⁴ Riksadvokatens rundskriv nr.2 (2019) s.2

²⁵ Politiloven §2

Begrepet «beskyttelsestiltak» er ikke et juridisk begrep. Beskyttelsestiltak er dermed ikke noe som i seg selv krever hjemmel i lov. Samtidig skal man være klar over at flere av beskyttelsestiltakene er av den art at de underkastes legalitetsprinsippet. Legalitetsprinsippet er et viktig demokratisk prinsipp som er hjemlet i Grunnloven §113 der det står følgende: «*Styresmaktene må ha grunnlag i lov for å gripe inn overfor einskildmennesket.*»²⁶ Det vil si at et beskyttelsestiltak som besøksforbud eller et kontaktforbud med omvendt voldsalarm krever hjemmel i lov. Det er fordi de beskyttelsestiltakene er å anse som et inngrep overfor trusselutøveren. Eksempel på et beskyttelsestiltak som ikke omfattes av legalitetsprinsippet er en mobil voldsalarm. Dette er fordi det er et frivillig tilbud til fornærmede som ikke medfører et inngrep mot trusselutøveren.

Nedenfor følger en kort gjengivelse fra en hendelse i praksisåret. Hendelsen viser hvordan de ulike lovhjemplene og beskyttelsestiltakene brukes i samspill med hverandre for å ivareta en utsatt person.

Politiet mottar en telefonsamtale fra en kvinne som forklarer at hun har blitt slått av kjæresten og nå har låst seg inn på badet i leiligheten. Min patrulje ankommer leiligheten og får kontroll over situasjonen. Vi iverksetter straksetterforskning og de involverte partene i saken blir avhørt. Etter straksetterforskningen er gjennomført blir kjæresten bortvist fra adressen i 24 timer av politipatruljen. Fornærmede forklarer at hun føler seg utrygg og redd og hun blir derfor forklart ordningen rundt voldsalarm. Bortvisningen av kjæresten skjer med hjemmel i politiloven §7, nr.2 for å ivareta enkeltpersoners sikkerhet²⁷. Dette er ikke et straffeprosessuelt tiltak, men et polisiært beskyttelsestiltak som den enkelte politibetjent har myndighet til å utøve selv. Med hjemmel i straffeprosessloven vurderer påtalemyndigheten om det er nødvendig å nedlegge et besøksforbud jf. strpl. §222a. Besøksforbudet er en del av straffeprosessen og noe påtalemyndigheten beslutter. Dette skiller seg fra kontaktforbudet i straffeloven som idømmes av retten. Besøksforbudets plassering i straffeprosessloven gir adgang til påtalemyndigheten å bruke det som et beskyttelsestiltak, før den mistenkte er dømt.

Det er ikke et krav om at det skal være en del av en straffesak for at et besøksforbud skal utferdiges, men i praksis kan det virke slik da besøksforbud sjeldent blir vurdert før det foreligger en anmeldelse. Grunnen til dette er at en konflikt mellom to parter der et

²⁶ Grunnlova §113

²⁷ Politiloven §7

besøksforbud er aktuelt, sjeldent blir belyst før politiet mottar en anmeldelse om forholdet eller rykker ut til en pågående hendelse, og deretter oppretter en anmeldelse.²⁸

Videre er det relevant å notere seg at bestemmelsen om besøksforbud er plassert under straffeprosesslovens fjerde del som omhandler tvangsmiddel. I et forarbeid fra politi-og justisdepartementet fremkommer det at besøksforbudet er ment som et forebyggende beskyttelsestiltak. Det fremkommer også at besøksforbudets plassering under fjerde del ikke er fordi det er å anse som et tvangsmiddel, men fordi det er et inngripende tiltak. Det er såpass inngripende for den som blir ilagt besøksforbudet, at forholdsmessighetsprinsippet i straffeprosessloven §170a må vurderes på lik linje med andre tvangsmidler.²⁹

Under hendelsen forklarte fornærmede at hun følte seg utrygg og redd. Hun ble derfor gitt informasjon om ordningen for mobil voldsalarm, og anmodet deretter om å få dette. En mobil voldsalarm er som tidligere nevnt, et beskyttelsestiltak politiet kan tilby. Det kreves hverken hjemmel i lov eller at det skal være en pågående straffesak. Politiet gjennomfører en konkret vurdering av fornærmedes situasjon og kan deretter velge å gi ut en mobil voldsalarm. Voldsalarmen har GPS og fungerer på lik linje med en mobiltelefon som fornærmede kan utløse. Dersom voldsalarmen utløses mottar politiet lokasjonen til den mobile voldsalarmen og en patrulje blir sendt for å møte fornærmede. I politiets interne oppdragslogg vises også nødvendige opplysninger som er forhåndsregistrert. Slike opplysninger kan være hvem trusselutøveren er, aktuelle adresser og historikk i saken. Politiet får dermed bedre forutsetninger til å løse oppdraget på en effektiv måte.

Et relevant spørsmål er hva slags reell beskyttelse en mobil voldsalarm gir. Alarmen aktiveres når den trusselutsatte allerede er i en utsatt situasjon. Responstiden til politiet under hasteoppdrag varierer stort, og er avhengig av hvor fornærmede befinner seg i landet. Den kan variere fra 8 minutter til, i verste fall, 48 minutter³⁰. Selv 8 minutter er lang tid å vente når sekunder teller, og en mobil voldsalarm kan dermed ikke regnes som en reell beskyttelse for trusselutsatte.

²⁸ NOVA rapport nr.1/19 s.50

²⁹ Ot.prp. nr. 109 (2001-2002) s.31

³⁰ Statistikk for politiets responstid (2019)

Det er en byrde for trusselutsatte å gå med en mobil voldsalarm, og hele tiden være mentalt forberedt på å bli utsatt for en straffbar handling. Dette er en generell utfordring ved beskyttelsestiltakene. Som regel er det den trusselutsatte personen som bærer byrden av beskyttelsestiltakene. En målsetning er derfor å flytte byrden som følger av en voldshendelse fra trusselutsatte over på gjerningspersonen.³¹

Kontaktforbud

Innledende om kontaktforbud

Forbud mot kontakt, også kjent som kontaktforbud, er hjemlet i straffeloven §57. Et kontaktforbud er et rettighetstap som idømmes av retten. Et kontaktforbud er altså en straff, men formålet er i utgangspunktet ikke pønalt³² I et av forarbeidene understreker justis- og politidepartementet at kontaktforbud normalt skal ilegges sammen med annen straff og ikke som et alternativ til annen straff. Formålet med kontaktforbudet er å beskytte fornærmede og andre berørte parter og skal derfor anses å være et beskyttelsestiltak.³³ Vilkårene i kontaktforbudet har mye til felles med besøksforbudet og kan i praksis enkelte ganger fremstå som relativt like. Selv om det i praksis kan virke likt for den som blir idømt kontaktforbud, så er det store og relevante forskjeller.

Den aller mest grunnleggende forskjellen er at kontaktforbud idømmes av retten. Et besøksforbud er kun et beskyttelsestiltak for fornærmede, der personen som blir pålagt besøksforbudet ikke er å anse som siktet av den grunn. Kontaktforbudet kan defineres som et reaktivt forebyggende tiltak. Det er reaktivt fordi det iverksettes etter at domfelte er dømt for en straffbar handling. Domfelte blir idømt dette rettighetstapet etter et sannsynlighetskrav for at domfelte kommer til å begå en ny straffbar handling. Ifra ordlyden i straffeloven §57 er det mulig å tolke at hensikten er å forhindre fremtidig straffbar handling og at rettighetstapet har en forebyggende hensikt. Kontaktforbudet er altså et reaktivt forebyggende tiltak og et rettighetstap etter straffeloven med hensikt om å fungere som et beskyttelsestiltak.

³¹ Ot.prp. nr. 25 (2008-2009) s.7

³² Ot.prp. nr. 25 (2008-2009) s.23

³³ Ot.prp. nr. 25 (2008-2009) s.23

Vilkårene i straffeloven §57, forbud mot kontakt

For at en person skal dømmes til kontaktforbud jf. straffeloven(strl.) §57³⁴ kreves det at vedkommende har begått en straffbar handling. Det vil si at vedkommende må ha oppfylt de objektive og subjektive vilkårene for straff. Videre stilles det et sannsynlighetskrav for at vedkommende vil begå bestemte handlinger ovenfor en annen person. Disse handlingene beskrives på følgende måte i paragrafens første ledd;

- a) begå en straffbar handling overfor en annen person
- b) forfølge en annen person eller
- c) på annet vis krenke en annens fred

Sannsynlighetskravet for at domfelte skal gjøre dette er «*grunn til å tro*», det er altså ikke krav til sannsynlighetsovervekt, men det må være objektive holdepunkter basert på det konkrete saksforholdet. De bestemte handlingen er sammenfallende med handlingene beskrevet i straffeprosesslovens besøksforbud §222.a og skal forstås på samme måte³⁵.

Straffeloven §57 andre ledd, bokstav a og b, forklarer hva som kan forbys gjennom kontaktforbudet. Her fremkommer det at personen kan forbys «*å oppholde seg i bestemte områder, eller å forfølge, besøke eller på annet vis kontakte en annen person*»³⁶.

Etter straffeloven §57 tredje ledd, kan også domfelte forbys å oppholde seg i sitt eget hjem. Dette er å anse som særlig inngripende ovenfor domfelte, og kan derfor kun idømmes dersom det foreligger nærliggende fare for at den skyldige utfører en straffbar handling overfor den kontaktforbudet er ment å beskytte.³⁷ Med nærliggende fare menes sannsynlighetsovervekt³⁸, sannsynligheten må vurderes ut fra det konkrete saksforholdet.

Fjerde ledd er ment som en unntaksregel³⁹ og legger til rette for at et kontaktforbud også kan begrenses på nærmere angitte vilkår. Det åpner for at forbudet kan tilpasses den enkelte sak slik at den ikke blir uforholdsmessig tyngende.⁴⁰

³⁴ Straffeloven §57.

³⁵ Riksadvokatens rundskriv nr. 2/2019 s. 3

³⁶ Straffeloven §57.

³⁷ Ot.prp. nr. 90. (2003-2004) s. 324

³⁸ Ot.prp. nr. 90. (2003-2004) s. 456

³⁹ Ot.prp.nr. 90 (2003-2004) s. 456

⁴⁰ Riksadvokatens rundskriv nr. 2/2019 s.3

Det skal også nevnes at et kontaktforbud kan idømmes, selv om ikke fornærmede ønsker dette. Dette fremkom i en Høyesterettsdom i 2018 der fornærmede ikke ønsket et kontaktforbud. Retten idømte likevel et kontaktforbud, noe som viser at fornærmedes begjæring om kontaktforbud ikke er et vilkår.⁴¹

Elektronisk kontroll med kontaktforbud

Hva er elektronisk kontroll med kontaktforbud?

Elektronisk kontroll med kontaktforbud har vært hjemlet siden 1. februar 2013. Den elektroniske kontrollen omhandles i straffeloven §57 femte ledd. Elektronisk kontroll med kontaktforbud gjennomføres med en omvendt voldsalarm. En omvendt voldsalarm er en fotlenke med GPS den domfelte blir utstyrt med. Den omvendte voldsalarmen fungerer ved bruk av GPS og signaler som sendes til politiet over GSM nettet. Domfelte får deretter et geografisk område der vedkommende forbyr å oppholde seg. Dersom domfelte forflytter seg inn i det forbudte området, eller dersom den omvendte voldsalarmen mister forbindelse går en alarm til politiet. Politiet kan da varsle den trusselutsatte personen og rykke ut og møte den trusselutsatte personen før domfelte rekker å komme frem. På denne måten kan det gis en reell sikkerhet og dermed ivareta fornærmede.

Staten er pliktig til å ivareta personers sikkerhet ifølge politiloven §2 og ikke minst folkerettslige forpliktelser. Utover den reelle sikkerheten bidrar elektronisk kontroll av domfelte til å flytte byrden over fra fornærmede til domfelte, selv om det ikke oppnås fullt ut⁴². Dette forutsetter et antall momenter, dels størrelsen på det forbudte området, og dels at domfelte følger de instruksjonene som gis av politiet som er nødvendige for å gjennomføre kontrollen. Den elektroniske kontrollen har akkurat som et vanlig kontaktforbud en primær hensikt å beskytte fornærmede⁴³. Å bli idømt elektronisk kontroll sammen med et kontaktforbud utgjør en betydelig større belastning på domfelte. Fordi hensikten er å beskytte fornærmede, og ikke å straffe domfelte, legger forarbeidene til grunn for at et kontaktforbud med elektronisk kontroll ikke skal føre til kortere eller betinget straff⁴⁴.

⁴¹ HR- 2018-258-U, avsn. 18

⁴² Ot.prp. nr. 25 (2008-2009) s. 17

⁴³ Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) s. 317

⁴⁴ Ot.prp. nr. 25 (2008-2009) s. 23

Det er påtalejuristens oppgave å forberede reaksjonsspørsmålene, da det er en del av straffeprosessloven §226. Det vil si at påtalejuristen må vurdere om kontaktforbud med elektronisk kontroll er en aktuell reaksjon og eventuelt starte de nødvendige forberedelsene. Slike forberedelser er blant annet å få klarhet i politiets reaksjonstid til fornærmede, domfeltes tilknytning til forbudssonen og andre opplysninger for å forberede dette reaksjonsspørsmålet i retten

Vilkår for å idømmes elektronisk kontroll – Nødvendighet og forholdsmessighet

For at noen skal kunne idømmes elektronisk kontroll som supplement til kontaktforbudet kreves det at det skal være nødvendig og forholdsmessig. Nødvendighetsvilkåret stiller krav på at retten begrunner elektronisk kontroll med henvisning til partenes forhistorie, uttalelser fra domfelte, eller tidligere brudd på besøks- eller kontaktforbud. Domstolene har stor frihet til å vurdere om elektronisk kontroll skal ilegges, men dersom domfelte tidligere har brutt besøks eller kontaktforbud, skal det normalt føres til at kontaktforbudet kombineres med elektronisk kontroll.⁴⁵ I Høyesterettsdommen HR-2017-1840-A tolkes nødvendighetskravet som at det ikke er ment å skulle praktiseres spesielt strengt⁴⁶.

Under forholdsmessighetsvurderingen veies fornærmedes behov for vern opp mot ulempen den elektroniske kontrollen medfører domfelte. Ulempen for domfelte henger tett sammen med den domfeltes tilknytning forbudssonen. Med tilknytning regnes familie, sosiale omstendigheter, jobb og andre faktorer som knytter domfelte til forbudssonen. Det er ikke bare domfeltes tilknytning til forbudssonen som er relevant, men også ulempen i hverdagslivet til den domfelte. Slik ulempe er blant annet at domfelte må oppholde seg på steder der det er mobildekning og daglig ladning av den omvendte voldsalarmen.

Ut fra Høyesterettsdommen HR-2017-1840-A⁴⁷ tolker oppgaven at fornærmedes behov for vern har betraktelig stor vekt i avgjørelsene. Domfelte må ifølge rettspraksis finne seg i betydelige begrensinger i bevegelsesfriheten. Dette viser seg blant annet i en rettskraftig dom fra 2019. Domfelte ble dømt til kontaktforbud med elektronisk kontroll. Forbudssonen dekket hele Skien og store områder rundt. Han var folkeregistrert hos sin aldrende mor i Skien, selv om han ikke hadde bodd mye på adressen. Utover det hadde domfelte bodd hele livet i Skien.

⁴⁵ Ot. Prp. nr. 25 (2008-2009) s.20-21

⁴⁶ HR-2017-1840-A avsn. 35

⁴⁷ HR-2017-1840-A

Domfelte hadde også en avtale med kommunen om at han skulle få seg en kommunal bolig i byen. Forbudssonen dekket også deler av E18, noe som i praksis innebærer en hindring for domfelte å reise til Oslo. Til tross for dette la retten det til grunn for at det ikke skulle regne som at domfelte ble forbudt til å oppholde seg i eget hjem. Domstolen kom samtidig frem til at omstendighetene før øvrig ikke var nok for at forbudssonen skulle regnes som uforholdsmessig.⁴⁸ Det er et tydelig signal på hvor stor vekt som legges på fornærmedes behov av vern, i forhold til ulempene domfelte må påregne.

Forbudssonen og geografiske begrensninger

Et høyst relevant spørsmål er hvor stor forbudssonen kan være. Her løftes den domfeltes tilknytning til forbudssonen i ulike dommer som en relevant faktor. Som tidligere nevnt pålegger straffeprosessloven §226 påtalemyndigheten å forberede reaksjonsspørsmålene. Som en del av dette er det derfor påtalemyndigheten kommer med forslag til forbudssonens utforming. I riksadvokatens rundskriv fra 2019, gir han tydelige føringer på at *«utformingen av og størrelsen på forbudssonen vil bero på politiets faktiske responstid til bestemte adresser, tekniske forhold, den trusselutsattes evne og mulighet for å komme seg i sikkerhet på egen hånd etter varsling.»*⁴⁹

Forbudssonen kan omfatte et stort geografisk område. Høyesterettspraksis i dom HR-2017-1840-A viser at en forbudssone kan omfatte ca. 3900 kvadratkilometer og fortsatt bli akseptert. I dommen fikk domfelte en forbudssone som dekket store deler av Østfold og betydelige deler av Akershus. Videre fremkommer det i dommen at forbudssonen er utarbeidet med utgangspunkt fra politiets responstid,⁵⁰ på bakgrunn av praksis fastsatt i en annen Høyesterettsdom⁵¹.

Tidsaspektet er den største faktoren som skiller omvendt voldsalarm fra en ordinær voldsalarm. En tidlig varsling til politiet forventes å føre til at politiet oftere vil rekke frem til fornærmede i tide. Dersom politiet merker at de ikke klarer å rekke frem i tide kan de varsle fornærmede og iverksette alternative beskyttelsestiltak.⁵² På bakgrunn av dette har det blitt

⁴⁸ LA-2019 -73056

⁴⁹ Riksadvokatens rundskriv nr. 2/2019 s. 8.

⁵⁰ HR-2017-1840-A. avsn. 41

⁵¹ HR-2016-783-A. avsn. 22

⁵² Ot. Prp. nr. 25 (2008-2009) s.16.

godtatt som rettspraksis at forbudssonens størrelse utarbeides ut fra politiets responstid.⁵³ Det vil si at dersom politiets responstid for å komme til fornærmede, eller en annen bestemt adresse er 25 minutter, skal forbudssonen være såpass stor at det skal ta den domfelte minst 25 minutter å ankomme til fornærmede fra det at domfelte beveger seg inn i forbudssonen. Denne rettspraksisen støtter politiet gjennom å gi en god mulighet til å tilby en trusselutsatt person reell beskyttelse, istedenfor en opplevd trygghet slik at staten kan ivareta sin plikt til å beskytte borgerne.

Domfeltes plikter

For at ordningen rundt omvendt voldsalarm skal fungere, kreves det at domfelte følger et antall plikter i forbindelse med kontaktforbudet. I straffeloven §57, femte ledd står det følgende «*domfelte plikter å yte den bistand og å følge de instruksjoner som gis av politiet og som er nødvendig for å gjennomføre kontroll*». Dersom domfelte ikke følger disse pliktene risikerer domfelte å straffes for brudd på kontaktforbud jf. straffeloven §168. Domfelte må altså følge politiets instruksjoner og pålegg som er *nødvendig* for å gjennomføre den elektroniske kontrollen. Et konkret eksempel på dette er vedlikehold og oppladning av den omvendte voldsalarmen. Oppladning kan ta inntil et par timer og krever at domfelte er på et fast punkt under denne tiden. Et annet eksempel er dersom domfelte beveger seg et sted der det ikke er mobildekning eller dekning for GPS, da vil ikke den elektroniske kontrollen fungere som den skal. Domfelte blir derfor pålagt å opprettholde seg på steder med mobil- og GPS dekning. Domfeltes bevegelsesområde blir dermed potensielt svært begrenset fordi det er mange steder utover forbudssonen hvor domfelte ikke kan oppholde seg. Det er blant annet steder som parkeringshus, t-bane, kjøpesenter, kino eller ute i marka der det ikke er mobildekning.

I utgangspunktet skal ikke kontrollen medføre noen utvidet hjemmel for forbud mot opphold i bestemte områder⁵⁴. I avgjørelsen i en Høyesterettsdom HR-2017-1840-A, kom Høyesterett frem til at det likevel er slik at domfelte må finne seg i betydelige begrensninger i bevegelsesfriheten, også utover dem som følger av forbudssonen. For øvrig må domfelte også akseptere begrensninger som mobildekningen gir, og den daglige vedlikeholdet av den omvendte voldsalarmen.⁵⁵

⁵³ HR-2016 -783-A.

⁵⁴ Ot.prp.nr. 25 (2008-2009) s.21

⁵⁵ HR-2017-1840-A. avsn. 31

Domfelte er altså pålagt å følge de pålegg og instruksjoner fra politiet som er nødvendige for at elektroniske kontroll skal gjennomføres. Et rettslig spørsmål som dukker opp er hvor langt den nevnte *nødvendigheten* kan strekke seg. For at det skal kunne gjennomføres elektronisk kontrollen, så er det nødvendig at domfelte har den omvendte voldsalarmen oppladet og oppholder seg på steder hvor det mobil-og GPS dekning. En konkret problemstilling er dersom domfelte ønsker å reise med fly eller reise utenlands. En flyreise krever at domfelte skrur av den omvendte voldsalarmen. Dersom domfelte reiser utenlands vil ikke politiet kunne håndheve eventuelle brudd på vilkårene. Tidligere stilte politidirektoratet derfor krav til at domfelte ikke fikk lov til å reise utenlands, eller benytte seg av fly eller helikopter. Gjennom en Høyesterettsdom har rettspraksis gått imot politidirektoratets tidligere krav til domfelte, og kommet frem til at politiet ikke har hjemmel i lov til å forby domfelte fra å oppholde seg utenlands eller reise med fly. Dersom domfelte ønsker å oppholde seg utenlands eller fly, krever det nå særskilte avtaler mellom politiet og domfelte.⁵⁶

Forby opphold i eget hjem

I straffeloven §57 tredje ledd, står det *«Er det er nærliggende fare for en handling som nevnt i første ledd bokstav a, kan den skyldige forbys å oppholde seg i sitt eget hjem.»*⁵⁷. Nærliggende fare skal her tolkes som sannsynlighetsovervekt. Det må dermed være sannsynlighetsovervekt for at domfelte skal begå en straffbar handling overfor den som kontaktforbudet skal verne.⁵⁸

Når det kommer til å forby opphold i en dom med omvendt voldsalarm, finnes det i skrivende stund ikke noen rettspraksis der det er avklart hva som gjelder dersom domfelte bor i forbudssonen. Riksadvokaten sier at det *«trolig også er hjemmel for i særlige tilfeller å pålegge domfelte å flytte, som ledd i gjennomføringen av slikt forbud med elektronisk kontroll»*⁵⁹. Det blir videre forklart at Riksadvokaten har opplyst til Justis-og beredskapsdepartementet om behov for å klargjøre den rettsstilstanden.

⁵⁶ HR-2017-1840-A. avsn. 28 og 31

⁵⁷ Straffeloven §57 tredje ledd.

⁵⁸ HR-2011-1713-A – Rt-2011-1161. avsn. 11

⁵⁹ Riksadvokatens rundskriv nr. 2/2019. s. 11

Straffeloven §168, konsekvenser ved brudd på kontaktforbudet

Overtredelse av kontaktforbudet i straffeloven §57 og besøksforbudet i straffeprosessloven §222a straffes etter straffeloven §168. Straffen er bot eller fengsel inntil 1 år. Brudd på kontaktforbud straffes etter de objektive vilkårene i straffeloven §168 alternativ a, mens brudd på besøksforbud straffes etter alternativ b. Begge disse vilkårene krever subjektiv skyld i form av forsett.

Den elektroniske kontrollen i kontaktforbudet dekkes i bokstav c, hvor man kan straffes for å hindre iverksetting av elektronisk kontroll eller hindre pågående kontroll. For dette straffes også den som grovt uaktsomt overtrer vilkåret. Det vill si at den elektroniske kontrollen har et videre subjektivt skyldkrav.

Avslutning

I denne oppgaven har jeg sett på hvilke vilkår som må oppfylles for at en person skal kunne idømmes omvendt voldsalarm. Oppgaven har også delvis gjort rede for statens sikringsplikt sett i lys av beskyttelsestiltak. Videre har oppgaven også sett på andre beskyttelsestiltak som besøksforbud, bortvisning og mobil voldsalarm.

De fleste vilkårene i straffeloven §57 er avklart gjennom i Høyesterett, et unntak som i skrivende stund er uavklart er om det er uforholdsmessig å forby opphold i eget hjem gjennom omvendt voldsalarm. Det vil si at du bor i forbudssonen og blir nødt til å flytte som følge av det. På bakgrunn av resonnement og uttalelser i de ulike dommene, vedrørende forholdsmessigheten, ser jeg det som sannsynlig at det i mange saker kan være forholdsmessig med tanke på hvor sterkt fornærmedes behov for vern veier sammenlignet med ulempen som påføres domfelte. Dette må uansett avgjøres i hver enkelt sak og forhåpentligvis kommer det snart en rettskraftig dom som kan gi tydeligere føringer rundt dette. Med Riksadvokatens uttalelser rundt omvendt voldsalarm og rettspraksisen som foreligger i dag, ser jeg ingen grunn til at det skal være problematisk for påtalemyndigheten å fokusere på å legge ned påstand om omvendt voldsalarm.

Det fremstår som at det som skal til for at en domfelt skal idømmes omvendt voldsalarm er svært overkommelig. Rettspraksis rundt forholdsmessigheten viser at fornærmedes behov for vern og sikkerhet stiller seg sterkt i opp mot ulempen tiltaket påfører den domfelte

I oppgaven er det også redegjort for statens sikringsplikt og EMK. Etter å ha sett på rettspraksis rundt omvendt voldsalarm er det ingen tydelige juridiske hindringer for at staten ikke skal kunne ivareta sin sikringsplikt gjennom bruk av omvendt voldsalarm. I forarbeidene fremkommer det at brudd på besøks-og kontaktforbud normalt skal føre til omvendt voldsalarm, noe Riksadvokaten også påpeker. Min forståelse av situasjonen ut fra kildene oppgaven har sett på, er at det er et betydelig problem i samfunnet med store mengder brudd på besøks-og kontaktforbud. Det er mange som lever med belastende beskyttelsestiltak og det er mange partnerdrap som kunne blitt unngått gjennom god forebygging. Når jeg ser på denne problematikken i lys av den omvendte voldsalarmens potensiale til forebygging, og ikke minst målsetning om å flytte byrden fra gjerningsperson til offer, er min konklusjon at bruk av omvendt voldsalarm må få et sterkere fokus.

En større del av ansvaret ligger på at påtalemyndigheten legger ned påstand ved overtredelser av besøks-og kontaktforbud. I en kommentar vedrørende rundskrivet om omvendt voldsalarm sier Riksadvokaten at *«Stadig bedre tekniske løsninger og de foreliggende erfaringer tilsier at arbeidet med å få idømt slik straff overfor flere personer må intensiveres betydelig»*⁶⁰.

Det er også tydelig fra Riksadvokaten at dersom påtalemyndigheten ikke følger opp dette, så kan konsekvensen være at staten ikke oppfyller sin plikt til å sikre menneskerettighetene. Gjennom å se på rettspraksis fremkommer det også at Høyesterett legger til grunn for at sikringsplikten av menneskerettighetene kan gjennomføres. Dette gjøres blant annet gjennom å legge til rette for at forbudssonen etter rettspraksis utformes etter politiets utrykningstid for å skape en reell sikkerhet for fornærmede. Gjennom arbeidet i denne oppgaven har jeg fått en bedre forståelse for beskyttelsestiltak i sin helhet, men også om statens sikringsplikt. Jeg har også utviklet en bedre forståelse for rettspraksisen rundt vilkårene i kontaktforbudsbestemmelsen, og spesielt vilkårene rundt omvendt voldsalarm. Kunnskap rundt dette temaet gir en bedre forståelse om hva det er viktig å ha fokus på, spesielt under etterforskning, og samtidig gir det bedre forutsetninger i det daglige arbeidet som politi.

⁶⁰ Den Høyere påtalemyndighet (2019)

Litteraturliste

Lover:

1814 Lov 17. mai 1814 Kongeriket Noregs grunnlov (Grunnloven)

1995 Lov 1. oktober 1995 nr. 16 Lov om politiet (politiloven)

1999 Lov 21. mai 1999 nr. 30 Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven)

1981 Lov 22. mai 1981 nr. 25 Lov om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven)

2005 Lov 20. mai 2005 nr. 28 Lov om straff (straffeloven)

Dommer:

HR-2011-1713-A – Rt-2011-1161

HR-2013-881 A–Rt-2013-588

HR-2018-258-U

HR-2017-1840-A

LA-2019-73056

Offentlige publikasjoner og forarbeider:

Ot.prp. nr. 25. (2008-2009). *Om lov om endringer i straffeloven og straffeprosessloven (kontaktforbud med elektronisk kontroll, endring av saksbehandlingsreglene for besøksforbud mv.)*. Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/bfcbbae42f7a44e8b234cf77e08b6e4d/no/pdfs/otp200820090025000dddpdfs.pdf>

Ot.prp. nr. 90 (2003-2004). *Om lov om straff (straffeloven)*. Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/43d34ad472404159a827a3bf62e822f1/no/pdfs/otp200320040090000dddpdfs.pdf>

Ot. Prp. nr. 109. (2001-2002). *Om lov om endringer i straffeloven og straffeprosessloven (rasistiske symboler, besøksforbud og strafferammen ved sammenstøt av lovbrudd)*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/527c953288b6435297022699c0d72c1a/no/pdfa/otp200120020109000dddpdfa.pdf>

Riksadvokatens rundskriv. (2017). *Mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2017 – politiet og statsadvokatene*. (Rundskriv nr.1/2017). Hentet fra <https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2017/09/MI-ogprioriteringsskriv2017-1.pdf>

Riksadvokatens rundskriv. (2019). *Kontaktforbud med elektronisk kontroll*. (Rundskriv nr.2/2019). Hentet fra <https://www.riksadvokaten.no/document/okt-bruk-av-omvendt-voldsalarm/>

Internettkilder:

Stortinget. (2019, 05. april). *Skriftlig spørsmål fra Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) til Justis-og innvandringsministeren*. (Dokument nr. 15:1386 (2018-2019)) Hentet fra <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=75688>

Odland, Anne Myklebust. (2018, 14 mars). *746 barn i Norge lever på hemmelig adresse. Nærmere halvparten av dem er under barnevernets omsorg. Kripos er kritisk til hvordan barnevernet håndterer sikkerheten til disse barna*. Hentet fra fontene.no <https://fontene.no/nyheter/kripos-er-bekymret-for-sikkerheten-til-300-barn-6.339.531762.3b71c24342>

Statistisk sentralbyrå. (2020) *Lovbrudd anmeldt, opphold- og kontaktforbud i 2018*. Hentet fra https://www.ssb.no/statbank/table/08484/?fbclid=IwAR3LbhjrReKu3xodRaIQ2o2Q-bRJBdgzEFi_EhPz3AncsvU6DiDylx0mgf8

Statistisk sentralbyrå. (2020) *Lovbrudd anmeldt, opphold- og kontaktforbud i 2012*. Hentet fra https://www.ssb.no/statbank/table/08484/?fbclid=IwAR3LbhjrReKu3xodRaIQ2o2Q-bRJBdgzEFi_EhPz3AncsvU6DiDylx0mgf8

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2019, 23 juni). *Om krisesenterstatistikken*. Hentet fra

https://bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Vold_og_overgrep_tall_og_statistikk/Krisesentertilbudet_i_norske_kommuner/Om_krisesenterstatistikken1/#heading48005

Politiet. (2019) *Resultater for politiets responstid 3. tertial 2019*. Hentet fra

<https://www.politiet.no/globalassets/dokumenter/pod/vedlegg-politiets-responstid-2019-v100.pdf>

Den Høyere påtalemyndighet. (2019, 20 juni) *Økt bruk av omvendt voldsalarm*. Hentet fra

<https://www.riksadvokaten.no/document/okt-bruk-av-omvendt-voldsalarm/>

Rapporter:

Vatnar, Solveig Karin Bø. (2015). *Partnerdrap i Norge 1990-2012. En mixed methods studie av risikofaktorer for partnerdrap* (Rapportnummer 2015-01). Hentet fra

<https://www.nhri.no/wp-content/uploads/2018/02/Rapport-om-partnerdrap.pdf>

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. (2019). *Besøksforbud – straffeprosessloven §222a, En evaluering av praktiseringen av bestemmelsen i saker om vold i nære relasjoner* (NOVA rapport 1/2019). Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/b1703de4805c450ab8f65359a14b5e3c/nettversjon-nova-rapport-1-2019-besoksforbud.pdf>

Litteratur:

Boe, Erik Magnus. (2011). *Grunnleggende juridisk metode*. (2.utg.). Oslo:

Universitetsforlaget.